

הלנו או לצרינו? • הדלפות מועדת קש"ב

ועדת קש"ב עוסקת בגיוס חרדים וערבים, אך נציגים רשמיים מהמגזרים לא מתייצבים בדיונים • יצחק רביץ ביטל השתתפות בהוראת בית הגראי"ל • עו"ד וינרוט בעיקר הקשיב

שרי רוט, בחדרי חרדים 05/06/2012 14:57

בצל הניסיונות למצוא אלטרנטיבה לחוק טל, ממשיכה ועדת קש"ב (קידום שוויון בנטל) להתכנס ולדון בחלופות השונות.

כפי שהדברים נראים כרגע, מתקשה הוועדה לגייס שיתוף פעולה הן עם הציבור החרדי והן עם הציבור הערבי.

הבוקר (ג') חידשה הוועדה את דיוניה כשהיא מקבלת סקירות ממשרד הרווחה, מוסד שמואל נאמן, קרן אברהם, אלוף במיל' אלעזר שטרן ועוד.

במהלך הדיון העריכו נציגי קרן אברהם, אמנון בארי ומוחמד דראושה, כי משיחות שקיימו לאחרונה עם נציגי המגזר הערבי עולה כי אם תתבצע הידברות במנותק מהדיון בנושא חוק טל ניתן יהיה להגיע להסכמות על שירות במגזר הערבי תוך 6 חודשים.

בארי ודראושה המליצו על פתיחת ערוץ נפרד להידברות בנושא שילוב המגזר הערבי במתווה מוסכם, שיהיה קצוב בזמן, מהלך שלטענתם צפוי להיענות בהסכמה מצד ועדת המעקב העליונה שמסרבת נכון להיום לשתף פעולה עם הוועדה.

יו"ר הוועדה, ח"כ יוחנן פלסנר, הגיב ואמר כי מאז הקמת הוועדה מתקיימים ניסיונות נמרצים להידברות עם נציגי המגזר הערבי, ולשילובם כחברים מן המניין בוועדה. עד כה, גילה ח"כ פלסנר שהוא נתקל בסירוב לשיתוף פעולה ולקיום דיאלוג עם נציגי המגזר הערבי על מנת למצות את ההזדמנות ההיסטורית בשילובם. פלסנר הוסיף כי הוא מאוכזב לגלות כי הנציגות של המנהיגות הערבית ממשיכה להחמיץ הזדמנויות לשינוי: כפי שהחרימו את ועדת עברי בראשית העשור, מתקשים להמשיך במדיניות החרמות שלא הובילה אותם לשום מקום.

כבר בדיון קודם התברר שהנושא הערבי מתברר ככל אינו פשוט ליישום בשטח. סעיד אבו זאלם, מנהל מחוז צפון של בתי משפט, ועלי זחאלקה, ראש עמותת חינוכית חברתית בוואדי ערה, טענו בפני הוועדה כי המגזר הערבי מעוניין לקחת חלק בנשיאה בנטל, מאידך סיפרו כי בשל עמדתם, המנוגדת לעמדה הרשמית של ההנהגה הערבית בישראל, הם ובני משפחותיהם נתונים לאיומים ולעיתים הנשים המתנדבות חשופות לאלימות.

קודם לכן הציג האלוף במיל' אלעזר שטרן את הצעתו לשילוב חרדים יחד עם דוד האגר, נציג עמותת "נצח יהודה" הפועלת לגיוס חרדים לנח"ל החרדי. השניים טענו כי על בסיס נתונים שקיבלו מנציגים בכירים בקהילה החרדית ישנם כיום כ-10,000 חרדים שמסתובבים ברחובות, שאינם לומדים בישיבות ושניתן, לטענתם לגייס אותם תוך 6 שנים למסגרות קרביות בצה"ל. השניים טענו כי נציגים בכירים, כולל שרים מקרב החרדים, פנו אליהם בבקשה לשלב את אותם 10,000 חרדים בשירות.

ביום חמישי האחרון הוזמן אל הוועדה ח"כ חיים אמסלם, שבניגוד לחברי הכנסת של תנועת ש"ס, מימש את ההזמנה ובחר להגיע. בש"ס, כמו ב'יהדות התורה', בחרו כידוע שלא להשתתף בוועדה בכדי שלא להעניק להחלטותיה כל לגיטימציה או חותמת גומי.

בהופיעו בפני הוועדה, הציע ח"כ אמסלם לגייס לשירות במשטרה ובמג"ב, המשועים לכח אדם, את כל מי שלא לומד תורה ברצינות בישיבה, ועל ידי כך גם לפתור את בעיית הביטחון האישי הירוד במדינת ישראל.

הוא אף הוסיף לתוכניתו הקמת מערך אכיפה יעיל, לאיתור התלמידים והמוסדות שלא עומדים בתנאי ההסדר ומערימים על רשויות המדינה, תוך שהמדינה משיתה עליהם קנסות כבדים. "באותם המובחרים הלומדים תורה ברצינות", כך הציע, תכיר המדינה "כמי שנתנו את שירותם למדינה, ובתום 4 שנות 'שירות תורני' להעניק להם תעודת שחרור ומענק שחרור".

"המתווה מדבר על נשיאה משותפת בנטל של רוב הציבור החרדי ועל שירות תורני שמיועד למובחרים. אני יודע שאי אפשר לרצות את כולם, אך ברור לי שהמתווה שהצעתי מהווה פשרה הולמת ולהערכתי מוסכמת על רוב העם, שתבטיח את המשך קיומנו כעם יהודי במדינת ישראל", דברי ח"כ אמסלם.

אלא שגורמים בכירים בוועדה טוענים כי להצעתו של אמסלם אין כל סיכוי להתקבל. "ושבים שם אנשים שהם נגד כל פשרה", אמר לי אחד מהמשתתפים, שאף ציין כי "ח"כ דוד רותם הוא היחיד שמנסה להגן על תלמידי הישיבות".

עד כמה שהדבר נשמע אבסורדי, זהו אכן המצב. בהיעדר נציגות חרדית רותם הוא היחיד שמנסה לדרוש הקבלה של שירות אזרחי גם לערבים, לא לדרוש מהציבור החרדי בלבד. אולי משום שהוא יודע שלדרישה הזו אין כל סיכוי, אולי כי הוא מאמין בה בכל ליבו.

לקראת דיוני יום חמישי פרסמה הוועדה את שמות המוזמנים, וביניהם בלט שמו של הרב יצחק רביץ - בכיר בג'וינט ישראל ואיש 'דגל התורה'. אלא ששיחת טלפון מאחד מבכירי בית הגראי"ל הבהירה לרביץ כי דעת הרב היא להדיר רגליים מדיוני הוועדה.

לקראת הדיון הבא שנערך היום (ג') הוא הוזמן בשנית. הפעם שמע בשיחת הטלפון כי "אתה יכול לפרסם כי הרב הורה לך שלא להגיע ושלא להשתתף". אז פרסמנו.

לעומתו, קיבל עו"ד יעקב וינרוט 'אישור' בלתי רשמי להופיע בוועדה אלא שההדגשה היא על היותו נציג בלתי רשמי של היהדות החרדית, בניגוד לרב רביץ המזוהה עם תנועת 'דגל התורה'. עד כה הופיע וינרוט לזמן קצר בלבד, עסק בעיקר בהקשבה ובשאלות שאלות ונראה כי את המסע המרכזי שלו (תסמכו עליו, יהיה מעניין ביותר...אש וגופרית) יישא לקראת הסוף, לא לפני שיאזין בקשב לכולם.

אגב, רפרוף על רשימת המופיעים בפני הוועדה מעלה חששות כבדים באשר לעתיד החלטותיה. עמותת שוויון חברתי, תנועת ויצ"ו, עמותת חדו"ש, יואל מרשק, מזכ"ל תנועת הקיבוצים, נציגי התאחדות הסטודנטים, הפורום לשוויון בנטל, מאהל הפראיירים, השמיניסטים, פורום המג"דים והמח"טים ועוד.

במקביל, מופיעים בפני הוועדה גם בכירי ערביי ישראל וביניהם עו"ד איימן עודה - נציג ועדת המעקב העליונה של הערבים בישראל וגב' אמל אלסנע-אלחג'וג, מנהלת עמותת אג'יק.

גם נציגי הציבור הדתי לאומי משתתפים וביניהם נציגי תורה ועבודה ונציגי איגוד ישיבות ההסדר.

להלן לקט 'פנינים' שעלו בדיוני הוועדה:

- אתי לבני, פורום נשים במדיניות ובטחון לאומי: ביקשה מהוועדה להתייחס לנושא של 'השירות המשותף' של גברים ונשים דתיים וחילוניים בצה"ל כמרכיב חיוני בהסדרת שוויון בנטל. נציגות הפורום ביקשו מהוועדה לשקול את ביטול הפטור הקיים כיום לנשים דתיות משירות כחלק מגיבוש חוק השירות לכל.

- אחראית קשרי ממשל בויצ"ו, שרון צרקסקי, ביקשה לבחון את ההשלכות המגדריות של גיוס חרדים בצבא ודרשה למנוע את קיומם של "שטחים סטריליים" מנשים בצבא.

- שחר אילן, סמנכ"ל עמותת חדו"ש לחופש דת ושוויון הציג בפני הוועדה הצעה המשלבת בין העיקרון של חובת שירות לכל לבין קביעת מכסת תלמידי ישיבות שיקבלו דחיית שירות שתעמוד על 3% תוך כדי מתן סנקציות לכלליות על מי שישתמשו משירות ולא מאסר. אחת מהדרכים שהציע אילן היא להתנות את מתן ההטבות בדיון למי שנושא בנטל השירות.

- ח"כ יוחנן פלסנר, הנחה את משרד האוצר ואנשי המועצה הלאומית לכלכלה לגבש הצעות שייכללו סנקציות לכלליות ותמריצים לשירות משמעותי שיבלמו את המגמות הקיימות וישמו את החברה הישראלית על מתווה חדש של השתתפות בנטל הכלכלי והביטחוני.

- במהלך הישיבה העלו המשתתפים לדיון את נושא "שנת ההכרעה" הקיימת כיום אשר מאפשרת לחייל חרדי

"שנת בחירה" במהלכה רשאי לבחור האם ברצונו לפנות לשירות הצבאי או האזרחי או להמשיך את לימודיו בישיבה. נציגי צה"ל והשירות האזרחי בדיון טענו כי "שנת ההכרעה" לא הביאה לגידול משמעותי במספר המתנדבים לשירות ומכאן שייטכן המלצתם הייתה שיש לשקול לבטל את מנגנון "שנת ההכרעה" שהונהג תחת חוק טל. גורמים בוועדה טענו כי בעקבות הורדת גיל הפטור לגיל 28 ייתכן ושנת ההכרעה מאפשרת כיום את קיצור המנגנון לקבלת פטור ואינה ממלאת את הייעוד שלשמו היא נוצרה.

• תא"ל גדי אגמון, רח"ט תומכ"א, הציג לחברי הוועדה תכניות שיאפשרו מעבר משירות חובה לחובת שירות. תא"ל אגמון הדגיש כי צה"ל צריך להמשיך ולקבל את זכות הראשונים על פני השירות האזרחי כפי שקיים כיום. במהלך הישיבה הציג תא"ל אגמון את מסלולי השירות הקיימים כיום: שוח"ר טוב, נצ"ח יהודה ומסלולי השח"ר וטען כי צה"ל מסוגל לקלוט עוד אלפי חיילים במסלולים השונים. עוד ציין כי אחד הצעדים הנדרשים הוא הקטנת ההבדלים בין השירות האזרחי לשירות בצה"ל בהיבט של אורך השירות, תוך כדי חידוד ההבדלים בתחום ההטבות בין השירות הצבאי לבין השירות האזרחי שאינו מסכן חיים או מחויב למילואים. במהלך הישיבה העלו נציגי צה"ל רעיונות שיביאו להגדלת מספר המתגייסים לשירות צבאי משמעותי ביניהם: ביטול שלב ב' המאפשר שירות מקוצר של 3 חודשים לבחורי ישיבות, הרחבת מסלולי השירות בפיקוד העורף, הפחתת גיל הגיוס למסלולי השח"ר מגיל 22 לגיל 20 (לאברכים לא נשואים), ויצירת סנקציות כגון קביעת אחריות פלילית לראשי ישיבות על דיווחים כוזבים.

• פרופ' יוג'ין קנדל, ראש המועצה הלאומית לכלכלה וחברה אמר בישיבה כי המשך המגמות הקיימות של שיעורי ההשתתפות הנמוכים בשוק העבודה בקרב האוכלוסיות המדוברות מהווה איום קיומי על מדינת ישראל. לד"ר פרופ' קנדל, המשך המגמות הקיימות עלול להביא לכך שמדינת ישראל לא תוכל לממן את צרכיה הביטחוניים. פרופ' קנדל הציג את המלצותיו בדבר הקמת מנגנונים שיאפשרו שימוש בתמריצים כלכליים, חיוביים ושלייליים, במטרה לעודד אוכלוסיות אלו להצטרף למערכי השירות.